

OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN COVID-19 SALGINI ÖNCESİ VE SALGIN DÖNEMİNDE İNTERNET VE SOSYAL MEDYA BAĞIMLILIĞI DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

Hidayet KARAEVLİ
ORCID: 0000-0001-6855-2280

Özet

Nicel araştırma biçiminde yürütülen bu çalışmada veriler salgın öncesinde yüz yüze; salgın döneminde ise çevrimiçi uygulanan ölçekler vasıtasıyla toplanmıştır. Araştırmanın örneklemini Adana ili merkez ilçelerinde (Seyhan, Yüreğir, Çukurova, Sarıçam) Milli Eğitim Bakanlığına bağlı anaokulu ve ilkokullarda eğitim öğretim faaliyeti yürütmekte olan 341 okul öncesi öğretmeninden oluşmaktadır. Araştırmada, öğretmenlerin internet bağımlılığına ait veriler Hahn ve Jerusalem (2001) tarafından geliştirilen, Şahin ve Korkmaz (2011) tarafından ise Türkçe'ye uyarlanan İnternet Bağımlılığı Ölçeği ile elde edilmiştir. Öğretmenlerin sosyal medya bağımlılık düzeylerini tespit etmek amacıyla Şahin (2018) tarafından geliştirilen Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, öğretmenlerin salgın süreci ile birlikte internet ve sosyal medya bağımlılıklarının arttığı; medeni hal ve internette geçirilen süre değişkenlerine göre internet ve sosyal medya bağımlılığı puanları arasında istatistiksel açıdan anlamlı fark olduğu, internet erişim yeri, sınıf mevcudu ve cinsiyet değişkenlerine göre ise fark olmadığı tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Sosyal medya bağımlılığı, internet bağımlılığı, salgın süreci, okul öncesi öğretmenleri.

INVESTIGATION OF PRE-SCHOOL TEACHERS' LEVELS OF INTERNET AND SOCIAL MEDIA ADDICTION BEFORE AND DURING THE COVID-19 EPISODE

Abstract

In this study, which was carried out in the form of quantitative research, the data were face-to-face before the epidemic; In the epidemic period, it was collected through online scales. The sample of the research consists of 341 pre-school teachers working in kindergartens and primary schools affiliated to the Ministry of National Education in the central districts of Adana (Seyhan, Yüreğir, Çukurova, Sarıçam). In the study, data on teachers' internet addiction were obtained with the Internet Addiction Scale developed by Hahn and Jerusalem (2001) and adapted into Turkish by Şahin and Korkmaz (2011). The Social Media Addiction Scale developed by Şahin (2018) was used to determine the social media addiction levels of teachers. As a result of the research, it was found that teachers' internet and social media addictions increased with the epidemic process; It has been determined that there is a statistically significant difference between internet and social media addiction scores according to the variables of marital status and time spent on the internet, but there is no difference according to the variables of internet access location, class size and gender.

Key words: Social media addiction, internet addiction, epidemic process, preschool teachers.

1. GİRİŞ

İnternetin getirdiği yenilikler her alanda karşımıza çıkmaktadır. Artık sanal dünya olarak da adlandırılan ve gençlerin daha çok takip ettiği internet araçların zamanla her yaşta insanlar tarafından kullanılmaya başlanmıştır. İnternetin; bilgiye anında ulaşmak, fikirleri özgürce dile getirmek, zaman tasarrufu sağlamak, belirli bir mekana bağlı olmadan işleri yönetmek, iletişim kurmayı kolaylaştırmak gibi faydalarının bulunmasına karşın; yüz yüze iletişimi zayıflatma, bilgiyi araştırmadan irdelemeden hazır alma, zararlı içeriklere maruz kalma, zamanı verimsiz kullanmak gibi zararları da olabilmektedir (Arslan, 2015). İnternet kullanıcıları, sanal ortamda zevklerine ilgilerine yönelik binlerce içeriğe anında ulaşabilmektedir. Bu durum kullanıcıların zamanını etkili kullanmamasına neden olabilmektedir. İnternet ve dijital araçlar belirli bir amaca uygun kullanılmalıdır. Ayrıca uzun süreli ekrana maruz kalma bireyde fiziksel ve psikolojik rahatsızlıklara neden olabilmektedir (Baş ve Akturan, 2008). İnternet sosyal medya uygulamalarının zararlarının bilindiği halde bilinçsiz şekilde kullanımı bağımlılık olarak tanımlanmıştır (Özkan, 2017).

Küreselleşmenin artması ile birlikte internet, bireyin kendi içinde yarattığı dijital bir dünyaya dönüşmüştür. Ayrıca son yıllarda etkili olan Covid-19 salgınının getirdiği sokağa çıkma kısıtlamaları insanların birçok işini internet üzerinden yürütmesini de beraberinde getirmiştir. İnternette alışveriş yapma, internet üzerinden çevrimiçi toplantılar düzenleme ve okulların yüz yüze eğitime ara vermesi ile birlikte internet üzerinden eğitim-öğretimin gerçekleştirilmesi bireyleri internet ve internet tabanlı uygulamaları kullanmaya iten bir nedenler olarak göze çarpmıştır. Sokağa çıkma kısıtlamaları ve şehirlerarası seyahatlerin yasaklanması; özellikle gençlerin sosyalleşmesine engel olmuş ve bireylerin sosyal medya uygulamalarını daha fazla kullanmalarına neden olmuştur (Kerr vd., 2020).

İnternet ve sosyal medya kullanıcılarının sanal dünyada özgürce ve kuralsızca iletişime geçmeleri, gündem oluşturma etkisi ve popüler olma isteği toplumsal olguların dijital ortamda yeniden deneyimlenmesi nedeniyle yeni kavramların ve süreçlerin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Doğal olarak sosyal medya uygulamaları da her alanda olduğu gibi toplumsal etkileri bakımından bazı kesimlerce olumlu bazıları tarafından da olumsuz değerlendirilmiştir. İnternet ve sosyal medyada meydana gelen tüm bu gelişmeler toplumdaki her bir bireyi etkilediği gibi öğretmenleri de etkilemiştir. Eskiden öğretmenler öğrencileri ile yüz yüze görüşüp, duygu ve düşüncelerini ifade ederken artık internet tabanlı uygulamalar üzerinden iletişime geçme eğilimi doğmuştur. Günümüzde öğretmenler internet sayesinde bir bilgiyi araştırmak, okul ile ilgili duyurulara anında ulaşmak, zümre arkadaşları ile ders dışı zamanlarda da etkileşime girmek gibi amaçlarla kullanmanın yanı sıra oyun oynama, müzik dinleme ve eğlenme amaçlı da zaman geçirmektedirler (Arslan, 2015). Covid-19 salgın dönemi ile birlikte uzaktan eğitime geçilmesi, okulda yapılan eğitim etkinliklerinin ve toplantıların internet tabanlı uygulamalar üzerinden gerçekleştirilmesi, bazı sınavların internet ortamında yapılması gibi nedenler internetin kullanım alanlarına eklenmiştir (Kerr vd., 2020).

İnternetin kullanım amacına ve süresine göre öğretmenler üzerinde olumlu ve olumsuz etkilerinin araştırılması açısından bu çalışma önemlidir. Bu araştırmanın problem cümlesi; okul öncesi öğretmenlerinin Covid-19 salgını öncesinde ve salgın sürecinde, internet ve sosyal medya bağımlılık düzeylerinin tespiti, ön test ve son test puanlarının kıyaslanması ve

bazı değişkenlere göre bağımlılık puanları arasında farklılık olup olmadığının ortaya çıkarılması olarak belirlenmiştir.

Bu araştırmanın amacı; okul öncesi öğretmenlerinin internet ve sosyal medya bağımlılığı düzeylerinde salgın öncesi ve salgın sürecinde anlamlı fark olup olmadığını ortaya koymaktır.

Bu amaç doğrultusunda aşağıda yer verilen sorulara cevap aranacaktır:

- 1- Covid öncesi ve salgın döneminde okul öncesi öğretmenlerinin internet ve sosyal medya bağımlılık düzeyleri nedir?
- 2- Covid öncesi ve salgın döneminde öğretmenlerin internet ve sosyal medya bağımlılık düzeyleri ile demografik değişkenleri (cinsiyet, medeni hal, internette geçirilen süre, sınıf mevcudu, internet erişim yeri,) arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
- 3- Covid öncesi ve salgın döneminde öğretmenlerin internet ve sosyal medya bağımlılık düzeylerinin birbiri ile ilişkisi nedir?
- 4- Öğretmenlerin Covid-19 salgını öncesinde ve salgın döneminde internet bağımlılık düzeyleri arasında anlamlı fark var mıdır?
- 5- Öğretmenlerin Covid-19 salgını öncesinde ve salgın döneminde sosyal medya bağımlılık düzeyleri arasında anlamlı fark var mıdır?

Bu araştırma dünyada ve Türkiye’de yaşanan internet bağımlılığı problemin önemini vurgulayarak öğretmenlerin bağımlılık durumlarının tespit edilmesini fark etmelerini sağlamak, Covid-19 salgının insanların alışkanlarına olan etkisini incelemek için yapılmıştır. Araştırma bulgularına göre ortaya çıkacak sonuçlar; bu konuda uzman psikolog, psikolojik danışman, toplum bilimcileri, doktor ve akademisyenlere fikir verebileceği düşünülmektedir. Öğretmenlerin internet ve sosyal medya bağımlılığı konusunda kendilerinin bağımlılık durumlarının, uzaktan eğitim süreçlerinin olumlu ve olumsuz yönlerinin de farkına varılmasını sağlayacaktır. Bağımlılığın ortaya çıkardığı sorunlar ve bu sorunların çözümleri konusunda öğretmen ve yöneticilerin bilinçlenmelerinin sağlanacağı düşünülmektedir. Ayrıca araştırmanın; sosyal medya ve bağımlılık kavramlarını doğru bir biçimde tanımlaması, temel eğitim kurumlarındaki öğretmenlerin dijital bağımlılık düzeylerinin incelenmesi doğrultusunda yapılacak olan araştırmalar ile bu konuya benzer diğer yapılacak araştırmalara yol göstererek katkıda bulunabileceği düşünülmektedir.

2. GEREÇ VE YÖNTEM

Bu araştırma okul öncesi öğretmenlerinin salgın öncesi ve salgın sürecindeki internet ve sosyal medya bağımlılığı düzeyleri arasında anlamlı fark olup olmadığını ortaya koymak amacıyla üzere yarı deneysel bir araştırmadır. Salgın öncesi ve sonrasındaki ulaşılan örneklemin benzer özellikleri taşıyan öğretmenlerden oluşmasına karşın aynı grup olmaması nedeni ile yarı deneysel bir çalışmadır.

Bu çalışmanın evrenini Adana ili merkez ilçelerinde (Seyhan, Sarıçam, Yüreğir, Çukurova) görev yapan öğretmen sayısının 20.098 olduğu belirlenmiştir (Adana İl Mem, 2022). Merkez ilçelerde görev yapan okul öncesi öğretmeni sayısının ise yaklaşık 2.500 olduğu belirlenmiştir. Bu verilere göre araştırmanın pandemi öncesi örneklemini Adana İli

merkez ilçelerinde görev yapan 341 öğretmen, salgın dönemi örneklemini ise aynı ilçelerden seçilen 320 öğretmen oluşturmuştur.

2.1. Veri Toplama Araçları

Araştırma verilerinin toplanması sürecinde demografik bilgi formu, İnternet Bağımlılığı Ölçeği, Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği kullanılmıştır (Chyung, Winiecki ve Fenner, 1999). Katılımcılardan Covid-19 salgını öncesinde ve salgın devam ederken veriler toplanmış ve elde edilen sonuçlar ilgili literatür çerçevesinde tartışılmıştır.

2.1.1. Demografik Bilgi Formu

Formda çalışmanın amacına yönelik olarak, katılımcıların internet ve sosyal medya bağımlılıklarını etkileyebileceği düşünülen; cinsiyet, medeni hal, internette geçirilen süre, sınıf mevcudu, internet erişim yeri değişkenlerine yönelik sorular bulunmaktadır.

2.1.2. İnternet Bağımlılığı Ölçeği

Bu çalışmada, katılımcıların internet bağımlılığı düzeyleri Hahn ve Jerusalem (2001) tarafından tasarlanan, Şahin ve Korkmaz (2011) tarafından ise Türkçe'ye uyarlaması yapılan internet bağımlılığı ölçeği ile toplanmıştır.

İnternet bağımlılığı ölçeği; 3 alt boyut ve 19 maddeden oluşmaktadır. Bu alt boyutlardan ilki kontrol kaybı (M1, M2, M3, M4, M5, M6, M7), ikincisi daha fazla online kalma isteği (M9, M10, M11, M12) ve üçüncüsü ise sosyal ilişkilerde olumsuzluk (M13, M14, M15, M16, M17, M18, M19, M20) olarak belirlenmiştir.

İnternet bağımlılığı ölçeği; 5'li likert tipi (1= Hiç Uygun Değil, 2= Biraz Uygun, 3= Uygun, 4= Oldukça Uygun, 5= Tamamen Uygun) bir ölçektir. Bu ölçekten elde edilebilecek olan tavan puan 95, taban puan ise 19'dur. Ölçeğin elde edilen puanlarının yüksek oluşu kişilerin internet bağımlılık seviyelerinin fazla olduğuna işaret etmektedir. Ölçeğin güvenilirliğini hesaplamak üzere veriler üzerinde iç tutarlılık analizleri yapılmıştır. Buna göre faktörlerin iç tutarlılık katsayılarından kontrol kaybı 0,90, aşırı online kalma isteği 0,88 ve sosyal ilişkilerde olumsuzluk 0,92 arasında değerler almış olup bunun yanında ölçeğin geneli için iç tutarlılık katsayısı 0,85 olarak belirlenmiştir. Ayrıca ölçeğin bu çalışma örneklemini için Cronbach Alpha katsayıları 0,71 ve 0,87 arasında belirlenmiştir (Şahin ve Korkmaz, 2011).

2.1.3. Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği (SMBÖ)

Şahin (2018), tarafından geliştirilen Sosyal Medya Bağımlılığı ölçeği toplam 29 maddeden ve 4 boyuttan oluşmaktadır. Bu alt boyutlar; sanal tolerans, sanal iletişim, sanal problem ve sanal bilgilenmedir.

Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeğinin 4 alt boyut ve 29 maddeden oluşmaktadır. Sanal tolerans (M1, M2, M3, M4, M5), sanal iletişim (M6, M7, M8, M9, M10, M11, M12, M13, M14), sanal problem (M15, M16, M17, M18, M19, M20, M21, M22, M23) ve sanal bilgilenme (M24, M25, M26, M27, M28, M29) maddelerden oluşmaktadır.

Ölçeğin tüm ölçek için Cronbach Alpha katsayısı .93 olarak bulunmuş; alt boyutların iç tutarlılık katsayıları ise .81 ile .86 arasında değer aldığı görülmüştür. Ayrıca ölçeğin bu çalışma örnekleme için Cronbach Alpha katsayıları .75 ve .82 arasında belirlenmiştir. Analizler SMBÖ'nin, katılımcıların sosyal medya bağımlılığını belirlemeye yönelik geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğunu ortaya koymuştur.

Ölçekten en yüksek 145, en düşük ise 29 puan alınabilmektedir. Puanların yükselmesi bireyin kendisini "sosyal medya bağımlısı" olarak algıladığı biçiminde değerlendirilmektedir. Ölçeğin kullanımı hem alt boyutlara göre hem de toplam puanlar üzerinden hesaplanabilmektedir. Bu çalışmada toplam puanlar üzerinden hesaplaması yapılmıştır.

SMBÖ'de bağımlılık seviyeleri "*bağımlılık yok*", "*düşük bağımlı*", "*orta bağımlı*", "*yüksek bağımlı*" ve "*çok yüksek bağımlı*" olarak derecelendirilmektedir. Öğretmenlerin, beşli likert tipi ölçeğe verdikleri cevaplara karşılık olarak elde edilen puanlar, alt ölçeklerdeki madde sayısı farklılıkları nedeniyle standart bir nitelik göstermemektedir. Bundan dolayı elde edilen ham puanların en düşüğü ve en yüksekini kesme noktaları hesaplanarak beş kategori (yok, düşük, orta, yüksek, çok yüksek) oluşturulmuştur. Buna göre bu araştırmanın çözümlenmesinde de bağımlılık seviyelerinden yararlanılmıştır.

2.2. Verilerin Analizi

Çalışmadan elde edilen veriler SPSS25.0 programı ile istatistiksel olarak değerlendirilmiştir. Ölçeklerden elde edilen puan dağılımlarının katılımcıların demografik özelliklerine göre fark gösterip göstermediğine ve ölçekler arasındaki ilişkiye bakmadan önce puan dağılımlarının parametrik veya nonparametrik olmadığına karar vermek için normallik ve homojenlik testleri yapılmıştır.

Ölçekten elde edilen verilere ait ölçeğin geneli ve alt faktörüne ilişkin puanların normal dağılım varsayımının sınanması için Kolmogorov-Smirnov Z testi, çarpıklık ve basıklık değerleri ve histogram grafiklerinin incelenmesine karar verilmiştir. Yapılan normallik analizleri ve histogram incelemesi sonucunda veri setinin homojen dağıldığı ve homojenlik varsayımının sağlandığı sonucuna ulaşılmıştır (Köklü, Büyüköztürk ve Bökeoğlu, 2007).

3. BULGULAR

Bu bölümde katılımcıların demografik bilgilerine ve araştırma sorularına uygun olarak sırası ile bulgulara yer verilmiştir.

3.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Bu bölümde; öğretmenlerin internet ve sosyal medya bağımlılık düzeyleri ile demografik bilgilerine ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 1. Öğretmenlerin İnternet ve Sosyal Medya Bağımlılık Düzeyleri

Ölçekler	Salgın Öncesi	Salgın Dönemi
İnternet Bağımlılığı Ölçeği	25	38
Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği	45	62

Tablo 1 incelendiğinde; öğretmenlerin salgın öncesi internet bağımlılığı puanlarının 32, salgın sonrası internet bağımlılığı puanlarının 54 olduğu ve salgın döneminde öğretmenlerin internet bağımlılığı puanlarının arttığı görülmektedir. Öğretmenlerin sosyal medya bağımlılığı ölçeğinden aldıkları puanlar incelendiğinde; salgın öncesi 65, salgın döneminde 72 olduğu ve salgın döneminde öğretmenlerin sosyal medya bağımlılığı puanlarının arttığı görülmektedir.

Tablo 2. Katılımcıların Demografik Bilgilerine Ait Frekans ve Yüzde Değerleri

Değişkenler	Salgın Öncesi		Salgın Sonrası		
	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde	
Cinsiyet	Kadın	59	17,3	76	%23
	Erkek	282	82,7	244	%77
Medeni Hal	Evli	220	64,5	231	%67,8
	Bekar	121	35,5	110	%32,2
Sınıf Mevcudu	0-5 Öğrenci	20	5,9	25	%7
	6-10 Öğrenci	77	22,6	81	%25
	11-20 Öğrenci	82	24,0	95	%30
	20+ Öğrenci	162	47,5	119	%38
İnternet Erişim Yeri	Ev	258	75,7	274	%86
	Okul	49	14,4	32	%1
	İnternet Kafe	34	10,0	14	%04
Günlük İnternet Kullanım Süresi	2 Saat ve Altı	120	35,2	101	%32
	2-4 Saat	114	33,4	115	%36
	4-6 Saat	61	17,9	71	%22
	6 Saat ve Üzeri	46	13,5	33	%10

Tablo 2. incelendiğinde; COVID-19 salgını öncesi araştırmaya katılan öğretmenlerin %82.7'sinin erkek, %64.5'inin evli, %47.5'inin 20'den fazla öğrencisinin olduğu, %75.7'sinin evinde internete erişim sağladığı ve %35.2'sinin günlük 2 saat ve altında internet kullandığı belirlenirken; salgın sürecinde araştırmaya katılan öğretmenlerin %77'sinin erkek, %67.8'inin evli, %38'inin 20'den fazla öğrencisinin olduğu, %86'sının evinde internete erişim sağladığı ve %36'sının günlük 2-4 saat internet kullandığı belirlenmiştir.

3.2. İkinci Alt Probleme Yönelik Bulgular

Bu bölümde 'Öğretmenlerin internet ve sosyal medya bağımlılık düzeyleri ile demografik değişkenleri (cinsiyet, medeni hal, sınıf mevcudu, internete erişim yeri, günlük internet kullanım süresi) arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?' sorusuna ait bulgular yer almaktadır.

Tablo 3. Cinsiyete Göre Katılımcıların İnternet ve Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeklerinden Aldıkları Puanların İncelenmesi

Ölçek		Değişkenler	N	X	SS.	T	p	
Salgın Öncesi	İnternet Bağımlılığı Ölçeği	Cinsiyet	Kadın	59	31,10	9,11	-0.92	0.45
			Erkek	282	29,00	8,74		
	Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği	Cinsiyet	Kadın	59	52,11	11,44	0.55	0.62
			Erkek	282	55,01	18,88		
Salgın Süreci	İnternet Bağımlılığı Ölçeği	Cinsiyet	Kadın	76	33,10	11,30	-1.24	0.00*
			Erkek	244	35,66	14,97		
	Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği	Cinsiyet	Kadın	76	65,37	21,91	0.89	0.92
			Erkek	244	62,56	21,91		

*p < 0.05 düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 3'te öğretmenlerin internet bağımlılığı puanları cinsiyet değişkeni açısından incelendiğinde salgın öncesi dönemde anlamlı farklılık bulunmazken ($p=0.45$; $p>0.05$), salgın sürecinde elde edilen puanların arasında erkekler lehine ($p=0.00^*$; $p<0.05$) farklılaştığı ancak katılımcıların sosyal medya bağımlılığı ölçeği puanları arasında hem salgın öncesinde ($p=0.62$; $p>0.05$) hem de salgın sürecinde ($p=0.92$; $p>0.05$) anlamlı farklılığın olmadığı görülmektedir.

Tablo 4. Sınıf Düzeyine Göre Katılımcıların İnternet ve Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeklerinden Aldıkları Puanlarının İncelenmesi

Ölçek		N	X	F	p	
Salgın Öncesi	İnternet Bağımlılığı Ölçeği	Evli	220	28,15	.88	0.48
		Bekar	121	33,08		
	Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği	Evli	220	55,54	0.77	0.44
		Bekar	121	60,05		
Salgın Süreci	İnternet Bağımlılığı Ölçeği	Evli	220	32,69	1.01	0.18
		Bekar	121	37,18		
	Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği	Evli	220	61,54	0.89	0.00*
		Bekar	121	64,09		

*p < 0.05 düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 4 incelendiğinde katılımcıların internet bağımlılığı ve sosyal medya bağımlılığı ölçeğinden aldıkları puanları arasında salgın öncesi dönemde anlamlı farklılığın olmadığı belirlenmiştir. Katılımcıların salgın sürecinde elde ettikleri puanlar incelendiğinde ise internet bağımlılığı puanlarının ($p=0.18$; $p>0.05$) medeni hal değişkenine göre farklılaşmadığı ancak sosyal medya bağımlılığı puanları arasında ($p=0.00^*$; $p<0.05$) istatistiksel açıdan bekar öğretmenler lehine farklılaşma görülmektedir.

Tablo 5. Başarı Durumlarına Göre Katılımcıların İnternet ve Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeklerinden Aldıkları Puanların İncelenmesi

Ölçek		Değişkenler		N	X	F	p	Post-hoc (Tukey)
Salgın Öncesi	İnternet Bağımlılığı Ölçeği	Sınıf Mevcudu	0-5 Öğrenci	20	28,51	0.55	0.65	
			6-10 Öğrenci	77	30,17			
			11-20 Öğrenci	82	31,11			
			20+ Öğrenci	162	31,30			
	Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği	Sınıf Mevcudu	0-5 Öğrenci	20	50,22	0.25	0.39	
			6-10 Öğrenci	77	58,66			
			11-20 Öğrenci	82	60,41			
			20+ Öğrenci	162	61,22			
Salgın Süreci	İnternet Bağımlılığı Ölçeği	Sınıf Mevcudu	0-5 Öğrenci	20	32,75	0.58	0.65	
			6-10 Öğrenci	77	34,01			
			11-20 Öğrenci	82	35,29			
			20+ Öğrenci	162	36,10			
	Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği	Sınıf Mevcudu	0-5 Öğrenci	20	54,35	1.02	0.01*	4>1
			6-10 Öğrenci	77	61,06			
			11-20 Öğrenci	82	62,62			
			20+ Öğrenci	162	65,28			

1=0-5 öğrenci, 2=6-10 öğrenci, 3=11-20 öğrenci, 4=20+ öğrenci ve $p < 0.05$ düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 5. incelendiğinde katılımcıların salgın öncesi dönemde internet bağımlılığı ve sosyal medya ölçeğinden elde ettikleri puanları incelendiğinde sınıf mevcutlarına göre anlamlı farklılık bulunamamıştır. Katılımcıların salgın sürecinde elde edilen puanları incelendiğinde ise internet bağımlılığı puanlarının ($p=0.65$; $p>0.05$) istatistiksel açıdan farklılaşmadığı ancak sosyal medya bağımlılığı puanları arasında ($p=0.01^*$; $p<0.05$) istatistiksel açıdan sınıf mevcuduna göre farklılaşma olduğu görülmektedir. Anlamlı farklılığın hangi grup lehine

olduğunun tespiti için Post-hoc analizi yapılmış ve 20+öğrencisi olan grup ile 0-5 öğrencisi olan grup arasında 20+ öğrencisi olan grup lehine farklılık tespit edilmiştir.

Tablo 6. İnternet Erişim Yerlerine Göre Katılımcıların İnternet ve Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeklerinden Aldıkları Puanların İncelenmesi

Ölçek	Değişkenler			N	X	F	P		
Salgın Öncesi	İnternet Bağımlılığı Ölçeği	İnternet Yeri	Erişim	Ev	258	30,25	0.10	0.88	
				Okul	49	32,19			
				İnternet Kafe	34	31,30			
	Sosyal Bağımlılığı Ölçeği	Medya Ölçeği	İnternet Yeri	Erişim	Ev	258	59,05	0.55	0.61
					Okul	49	62,02		
					İnternet Kafe	34	55,10		
Salgın Süreci	İnternet Bağımlılığı Ölçeği	İnternet Yeri	Erişim	Ev	274	34,706	0.03	0.95	
				Okul	32	35,225			
				İnternet Kafe	14	35,531			
	Sosyal Bağımlılığı Ölçeği	Medya Ölçeği	İnternet Yeri	Erişim	Ev	274	59,24	0.63	0.41
					Okul	32	63,27		
					İnternet Kafe	14	64,53		

*p < 0.05 düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 6. incelendiğinde katılımcıların internet (p=0.95; p>0.05) ve sosyal medya bağımlılığı (p=0.63; p>0.05) puanları internet erişim yeri değişkenine göre incelendiğinde hem salgın öncesi hem de salgın sürecinde istatistiksel açıdan farklılaşmadığı görülmektedir.

Tablo 7. İnternette Geçirilen Süre Değişkenine Göre Katılımcıların İnternet ve Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeklerinden Aldıkları Puanların İncelenmesi

Ölçek	Değişkenler	N	X	F	p	Post-hoc		
Salgın Öncesi	İnternet Bağımlılığı Ölçeği	İnternette Geçirilen Süre	2 Saat ve Altı	120	25,45	0.45	0.15	
			2-4 Saat	114	30,32			
			4-6 Saat	61	35,22			
			6 Saat ve Üzeri	46	40,33			
	Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği	İnternette Geçirilen Süre	2 Saat ve Altı	120	50,22	1.25	0.23	
			2-4 Saat	114	55,10			
			4-6 Saat	61	58,45			
			6 Saat ve Üzeri	46	63,20			
Salgın Süreci	İnternet Bağımlılığı Ölçeği	İnternette Geçirilen Süre	2 Saat ve Altı	101	30,73	0.58	0.00*	
			2-4 Saat	115	33,97			4>1
			4-6 Saat	71	38,54			4>2
			6 Saat ve Üzeri	33	45,59			
	Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği	İnternette Geçirilen Süre	2 Saat ve Altı	101	54,35	1.02	0.06	
			2-4 Saat	115	61,06			
			4-6 Saat	71	62,62			
			6 Saat ve Üzeri	33	65,28			

1=2 saat ve altı, 2=2-4 saat, 3=4-6 saat, 4=6 saat ve üzeri ve $p < 0.05$ düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 7. incelendiğinde katılımcıların salgın öncesi dönem sosyal medya ve internet bağımlılığı puanları incelendiğinde anlamlı farklılığa rastlanmamıştır. Salgın süreci dönemde ise sosyal medya puanlarının ($p=0.06$; $p>0.05$) istatistiksel açıdan internette geçirilen süre değişkenine göre farklılaşmadığı ancak internet bağımlılığı puanlarında ($p=0.00^*$; $p<0.05$) internette geçirilen süre değişkenine göre farklılaşma görülmektedir. Anlamlı farklılığın hangi grup lehine olduğunun tespiti için Post-hoc analizi yapılmış ve 6 saat ve üzeri grup ile 2 saat ve altı grup arasında internette 4 saat ve üzeri zaman geçiren grup lehine farklılık tespit

edilmiştir. Ayrıca 6 saat ve üzeri grup ile 2-4 saat zaman geçiren grup arasında yine internette 4 saat ve üzeri zaman geçiren grup lehine farklılık tespit edilmiştir.

3.3. Üçüncü Alt Amaca Yönelik Bulgular

Bu bölümde; ‘Okul öncesi öğretmenlerinin internet ve sosyal medya bağımlılık düzeylerinin birbiri ile ilişkisi nedir?’ sorusuna yönelik bulgular yer almaktadır.

Öğretmenlerin internet bağımlılığı ile sosyal medya bağımlılığı puanları arasındaki ilişkinin incelenmesi için Pearson korelasyon analizi yapılmış ve sonuçları Tablo 8.’de sunulmuştur.

Tablo 8. Öğretmenlerin Salgın Öncesinde İnternet ve Sosyal Medya Bağımlılığı Puanları Arasındaki İlişkinin Alt Boyutlar Bakımından İncelenmesi

Zaman	Ölçekler	Boyutlar	Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği				
			Toplam	Sanal Tolerans	Sanal İletişim	Sanal Problem	Sanal Bilgilenme
Salgın Öncesinde	İnternet Bağımlılığı Ölçeği	Toplam	0.51	0.47	0.69	0.50	0.38
			0.00*	0.00*	0.02*	0.01*	0.04*
		Kontrol Kaybı	0.44	0.51	0.47	0.33	0.45
			0.00*	0.00*	0.00*	0.00*	0.00*
		Daha Fazla Online Kalma İsteği	0.50	0.55	0.39	0.57	0.49
			0.00*	0.00*	0.01*	0.00*	0.00*
		Sosyal İlişkilerde Olumsuzluk	0.25	0.30	0.27	0.27	0.16
			0.00*	0.00*	0.02*	0.00*	0.04*

*p<0.05 **Korelasyon Aralıkları: 0,00-0,30=Düşük; 0,30-0,70=Orta; 0,70-1,00=Yüksek (Karasar, 2016).

Tablo 8. incelendiğinde öğretmenlerin İnternet Bağımlılığı Ölçeği ile Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeğinden aldıkları toplam puanlar ve alt boyutlar arasında salgın öncesinde ilişki olduğu görülmektedir (*p=0.00<0.05). En yüksek ilişkinin toplam puan ile sanal iletişim (R=0.69) ve en düşük ilişkinin sosyal ilişkilerde olumsuzluk ile sanal bilgilenme boyutları arasında (R=0.16) olduğu belirlenmiştir.

Tablo 9. Öğretmenlerin Salgın Sürecinde İnternet ve Sosyal Medya Bağımlılığı Puanları Arasındaki İlişkinin Alt Boyutlar Bakımından İncelenmesi

		Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği						
Zaman	Ölçekler	Boyutlar	Toplam	Sanal Tolerans	Sanal İletişim	Sanal Problem	Sanal Bilgilenme	
Salgın Sürecinde	İnternet Bağımlılığı Ölçeği	Toplam	R	0.78	0.72	0.69	0.88	0.83
			P	0.00*	0.00*	0.00*	0.00*	0.00*
		Kontrol Kaybı	R	0.66	0.58	0.49	0.82	0.75
			P	0.00*	0.00*	0.00*	0.00*	0.00*
		Daha Fazla Online Kalma İsteği	R	0.70	0.65	0.74	0.80	0.61
			P	0.00*	0.00*	0.00*	0.00*	0.00*
		Sosyal İlişkilerde Olumsuzluk	R	0.66	0.55	0.81	0.77	0.51
			P	0.00*	0.00*	0.00*	0.00*	0.00*

*p<0.05 **Korelasyon Aralıkları: 0,00-0,30=Düşük; 0,30-0,70=Orta; 0,70-1,00=Yüksek (Karasar, 2016).

Tablo 9. incelendiğinde öğretmenlerin İnternet Bağımlılığı Ölçeği ile Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeğinden aldıkları toplam puanlar ve alt boyutlar arasında salgın sürecinde ilişki olduğu görülmektedir (*p=0.00<0.05). En yüksek ilişkinin toplam puan ile sanal problem (R=0.88) ve en düşük ilişkinin kontrol kaybı ile sanal iletişim boyutları arasında (R=0.49) olduğu belirlenmiştir.

Tablo 10. Öğretmenlerin Salgın Öncesi ve Salgın Süreci İnternet Bağımlılığı Puanlarının İncelenmesi Amacıyla Yapılan T-Testi Sonucu

Ölçekler	Boyutlar	Gruplar	X	ss	sh	T	p	
İnternet Ölçeği	Toplam	Salgın Öncesi	22,10	7,44	3,20	3,07	0,00*	
		Salgın Süreci	35,21	14,41				
	Kontrol Kaybı	Salgın Öncesi	11,55	3,22	1,75	1,89	0,00*	
		Salgın Süreci	13,75	5,92				
	Daha Fazla Online Kalma İsteği	Salgın Öncesi	5,11	2,60	0,92	0,82	0,04*	
		Salgın Süreci	7,58	3,65				
	Sosyal Olumsuzluk	İlişkilerde	Salgın Öncesi	11,44	2,12	0,79	0,73	0,00*
			Salgın Süreci	13,89	6,63			

*p < 0.05 düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 10’da öğretmenlerin salgın öncesi ve salgın süreci internet bağımlılığı puanları arasında anlamlı fark olduğu görülmektedir (p < 0.05).

Öğretmenlerin İnternet Bağımlılığı Ölçeğinden salgın öncesi ve salgın sürecinde aldıkları toplam puanlar ve alt boyutlar arasında salgın süreci lehine anlamlı fark olduğu görülmektedir (*p=0.00<0.05). Salgın sürecinin öğretmenlerin internet bağımlılığı ölçeği puan ortalamalarını yükselttiği gözlenen bir diğer sonuçtur.

4. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırma verilerinden elde edilen bulgular ilgili literatür ışığında tartışılmış ve yorumlanmıştır.

4.1. Sonuç ve Tartışma

- Katılımcıların internet ve sosyal medya bağımlılığı puan ortalamasının minimum değere yakın olduğu ve düşük internet ve sosyal medya bağımlılığına sahip oldukları belirlenmiştir.

Literatür incelendiğinde; çalışmadan elde edilen veriler, Young (1996) ve Özçınar'ın (2011), çalışmaları ile kıyaslandığında katılımcıların bağımlılık düzeylerinin çok düşük olduğu belirlenmiştir. Araştırmanın bu sonucu alanda mevcut diğer çalışmalarla benzerlik sergilemektedir (Kaltiala-Heino vd., 2004; Hardie ve Tee, 2007; Balcı ve Gülnar, 2009; Günüş, 2009; Karakuş, 2016). Bu çalışmada, insanların internet ve sosyal medya bağımlılığı araştırılmıştır. Elde edilen veriler ışığında; Facebook ve diğer sosyal ağ sitelerinin kullanımının salgın ile birlikte artabileceğini, internette geçirilen zamanın ve böylece bağımlılığında artabileceği düşünülmektedir.

- Öğretmenlerin internet bağımlılığı puanlarının cinsiyete göre erkekler lehinde farklılaştığı ancak sosyal medya puanları arasında cinsiyete göre anlamlı farklılığın olmadığı görülmektedir.

Alanyazın incelendiğinde araştırma sonuçlarını destekleyen çalışmalara ulaşılmıştır (Fu, 2010; Carbonell, 2012; ; Göldağ, 2017; Karagöz, 2017; Terzioğlu, 2017; Mutlu, 2018; Köfteci, 2018; Yaygır, 2018; Akdeniz, 2018). (Anlayışlı ve Bulut Serin, 2019; Anlı, 2018; Balcı ve Gülnar, 2013; Eftekin, 2015; Canoğulları ve Güçray, 2017). Cau ve Su (2007), çalışmalarında internet bağımlılığı düzeyi erkeklerde kızlara oranla daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Genç yetişkinlerle yapılan benzer çalışmalarda ise cinsiyet faktörü karşılaştırıldığında internet bağımlılığı erkeklerde kızlara nazaran daha yüksektir (Schimmenti ve ark., 2013; Xin ve ark., 2018). Türkiye'de yapılan benzer çalışmalarda uluslararası literatüre benzer olarak erkeklerin internet bağımlılığı daha yüksek bulunmuştur (Batıgün ve Kılıç, 2011; Yılmaz ve ark., 2014; Mutlu, 2018; Özkan, 2018; Çakıcı, 2018; Balta Çakır ve Horzum, 2008; Ertekin ve ark. 2016; Fidancıoğlu ve ark., 2009; Günay ve ark., 2018; Leung ve Lee, 2012; Tsai, vd., 2009; Gerek yapılan çalışmada, gerekse literatürde cinsiyet değişkeni arasındaki farklı bulgular bulunmaktadır. Yapılan çalışmada ise verilerin bir kısmı Covid-19 salgın öncesinde bir kısmı ise salgın sürecinde toplanmıştır. Özellikle salgın sürecinde bütün öğretmenler uzaktan eğitime geçmiş, derslerin ve ödevlendirmelerin takibi internet üzerinden yapılmıştır. Erkek ya da kadın olsun bütün öğretmenler aynı işlemleri çevrimiçi ortamlarda yapmak durumunda kalmıştır. Bu nedenle yapılan çalışmada internet bağımlılığı ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir farka rastlanmamış olabilir.

- Katılımcıların internet bağımlılığı puanlarının istatistiksel açıdan sınıf mevcuduna göre farklılaşmadığı ancak sosyal medya bağımlılığı puanları arasında istatistiksel açıdan sınıf mevcuduna göre farklılaşma görülmektedir.

Alanyazında mevcut çalışmalar incelendiğinde; öğretmenlerin internet bağımlılık düzeyleri ile sınıf mevcutları arasında anlamlı farka rastlanan çalışmalar mevcuttur. Araştırma sonuçlarına benzer şekilde sınıf mevcudu ile internet bağımlılığı düzeylerinin doğru orantılı olduğu görülmüştür. Sevinç (2019), öğretmenler ile gerçekleştirdiği çalışmasında öğretmenlerin dersine girdiği sınıfın mevcudu arttıkça katılımcıların bağımlılık düzeylerinin arttığı belirlenmiştir.

- Katılımcıların internet ve sosyal medya bağımlılığı puanlarının istatistiksel açıdan internet erişim yeri değişkenine göre farklılaşmadığı görülmektedir.

İlgili literatür incelendiğinde; alanda doğrudan internet erişim yeri ve bağımlılığı inceleyen bir çalışma bulunmamaktadır. Mevcut araştırmanın sonuçları incelendiğinde internete erişim yerinin internette zaman geçirmeyi etkilememesi kullanıcıların zaman ve mekân fark etmeden internete ulaşabilmelerinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Bu sonuca göre internete nereden erişildiğinden ziyade internette nasıl zaman geçirildiğinin incelenmesi ihtiyacı doğmuştur.

Katılımcıların sosyal medya bağımlılığı puanlarının istatistiksel açıdan internette geçirilen süre değişkenine göre farklılaşmadığı ancak internet bağımlılığı puanlarında istatistiksel internette geçirilen süreye göre farklılaşma görülmektedir. Anlamlı farklılığın 6 saat ve üzeri grup ile 2 saat ve altı grup arasında internette 6 saat ve üzeri zaman geçiren grup lehine olduğu, ayrıca 6 saat ve üzeri grup ile 2-4 saat zaman geçiren grup arasında yine internette 6 saat ve üzeri zaman geçiren grup lehine olduğu belirlenmiştir.

Alanda; bir çok çalışmada (Esen ve Siyez, 2011; Horzum, 2011; Mo-Suwan ve ark., 2014; Bozkurt ve ark., 2018) internette geçen süre ile bağımlılık düzeyinin pozitif yönlü ilişkili olduğunu belirtmiştir. Ayrıca çeşitli araştırmalarda ekran karşısında hareketsiz kalan ergenleri hem fiziksel hem ruhsal sağlığının bozulduğu (Horzum, 2011; Maddison ve ark., 2012; Gao ve ark., 2013; Sun, 2013; Orhan, 2018) belirtilmiştir. Ekran başında geçirilen sürenin artması öğretmenlerde bir güdüleme mekanizması oluşturarak bağımlılık düzeylerini artırdığı düşünülmektedir. Birey bir süre sonra internet ve sosyal medya hesaplarından ayrı zaman geçirememektedir. Günümüzde yeni tanımlanan birçok hastalık internet ve sosyal medya tabanlıdır. Bunlardan bazıları ise;

- ‘fomo’ hastalığı yani; başka bir işle ilgilenirken sosyal medya üzerinden arkadaşlık kurulan kişilerden habersiz kalamamadır. Bu hastalar sosyal medyaya erişemedikleri zamanlarda sanal mecradaki gelişmeleri kaçıracakları korkusuyla endişeli ve gergin olurlar. Türkçe’ye “Gelişmeleri Kaçırma Korkusu” olarak çevrilmiştir.
- ‘Nomofobi’; “No Mobile Phone Phobia” kelimelerinin kısaltılmasıyla adlandırılan ve “Telefonsuzluk Fobisi” olarak çevrilen bu hastalık; özellikle Z kuşağında çok etkilidir. Hastalığa sebep olan esas neden aşırı telefon kullanımının oluşturduğu bağımlılıktır.
- Selfitis; kişinin kendi fotoğrafını çok fazla sayıda selfie (özçekim) yapması ve sosyal medyada bunları yayınlaması ile karakterize obsesif kompulsif bozukluktur.
- Cheesepodding; internette geçirdiği zamanın çoğunu müzik indirip bunları taşınabilir kayıt cihazlarına depolamak ve arşivlemekle geçiren kişiler için yeni tanımlanmış bir hastalık olarak karşımıza çıkmaktadır.

Elde edilen veriler ışığında internette fazla vakit geçirmenin tüm yaş gruplarında yaşamı olumsuz etkilediği pek çok çalışmada kanıtlanmıştır (Park, 2014; Çam ve Nur, 2015; Kaplan, 2016; Mustafaoğlu ve ark., 2018; Yeşilay, 2018a). Kwiatkowska vd. (2007) çalışmasında günlük internete erişimi 5saati aşan kişilerin internette bağımlılığı olasılığının diğer kullanıcılara göre daha fazla olduğunu belirtmiştir. Mevcut araştırma sonucuna ve alanda incelenen benzer araştırmalara istinaden internette harcanan zamanın artması, internet bağımlılığının varlığına dair yordayıcı bir etmen olduğu düşünülmektedir. Kim ve Kim (2002), kişilerin sanal dünyaya kolayca erişebildiklerinde internette geçirilen sürenin de arttığına ve doğal bir sonuç olarak da internet kullanım süresinin internet bağımlılığına sebep olduğunu belirtmişlerdir. İnternet kullanıcılarının günlük yaşamda alışkanlık değiştirip internet bağımlısı olmaları söz konusu bu davranışın sıklığına ve davranış gerçekleştirilirken geçirilen zamana bağlıdır. Doğal olarak internette fazla zaman geçirmek, interneti esas amacından farklı kullanmak, bağımlılık halinedönüştürmede etmen haline gelebilir. Bu nedenle geçirilen süre ile internet bağımlılığı puanları arasında fark belirlenmesi beklenen bir durumdur. Ancak bu araştırmada sosyal medya bağımlılığı puanları ile internette geçirilen süre arasında istatistiksel açıdan anlamlı fark bulunmaması araştırmanın beklenmeyen bir sonucudur. Bu sonuç ile ilgili alanda daha fazla veriye ihtiyaç olduğu gözlenmiştir.

- Öğretmenlerin İnternet Bağımlılığı Ölçeği ile Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeğinden aldıkları puanlar arasında pozitif yönde yüksek düzeyde ilişki olduğu belirlenmiştir.
- Öğretmenlerin salgın öncesi ve salgın sürecinde İnternet Bağımlılığı Ölçeği ile Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeğinden aldıkları toplam puanlar ve alt boyutlar arasında anlamlı fark olduğu görülmüştür.

Literatür incelendiğinde; konuyla ilişkili olarak yapılan bir çalışmada katılımcıların sosyal medya kullanımı ile internet bağımlılığı arasında güçlü ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur (Lin, vd. 2016). İnternet bağımlılığı olan bireylerin daha çok sosyal medya kullanımına yöneldikleri belirlenmiştir. Haand ve Shuwang (2020) yaptıkları çalışmada; sosyal medya bağımlılığının internet kullanımı ve bağımlılığı ile pozitif bir ilişkisi olduğu bulunmuştur. Bir başka çalışmada da yetişkin bireylerde sosyal medya bağımlılığı internet bağımlılıkları arasında pozitif ve anlamlı ilişki bulunmuştur (Çil, 2020). Çalışmaların sonuçları bu araştırma bulgularıyla tutarlılık göstermektedir. Buna göre bireylerin internet bağımlılığı düzeyleri arttıkça sosyal medya düzeyleri de artış göstermektedir. İnternet bağımlısı olan bireyler internette vakit geçirmek ve oyunlar oynamaya daha fazla eğimli olabilmektedirler. İnternette yer alan video, resim ve oyunların ilgi çekici ve güdüleyici olması öğretmenleri kendine çekmesine ve internette ne kadar zaman geçirildiğinin farkına varılmadan bağımlı olmalarına neden olabilmektedir.

4.2. Öneriler

Bu çalışmanın bulgularına ve literatürden elde edilen verilere dayanılarak öğretmenlerin internet ve sosyal medya bağımlılığı ile ilgili yapılacak çalışmalara yönelik öneriler şu şekilde sıralanabilir:

1. Bu çalışma, Adana İli merkez ilçelerinde 2018-2022 eğitim öğretim yılları arasında eğitim öğretim faaliyeti yürüten okul öncesi öğretmenlerini kapsamaktadır. Elde edilen

sonuçların kapsam genişliğinin artırılması amacıyla benzer lme araçları kullanılarak farklı il ve ilçelerde yer alan farklı kademe öğretmenleri ile yapılması önerilmektedir.

2. Benzer değişkenler ve benzer örneklemeler kullanılarak nitel ya da karma araştırmalar ile internet ve sosyal medya bağımlılığı incelenebilir.

3. Sosyal medya günlük yaşamda bireyler tarafından yoğun olarak kullanılmaktadır. Bireyler her alandaki ihtiyaçlarını sosyal medya üzerinden gidermeye çalışmaktadırlar. Bu çalışmadan elde ettiğimiz sonuca göre internet bağımlılığı yüksek olan bireylerin sosyal medyayı daha fazla kullandığı belirlenmiştir. Öncelikli olarak bireylerde internet bağımlılığını ve dolaylı yoldan sosyal medya bağımlılığının azaltılması için çeşitli kurslar, spor müsabakaları düzenlenebilir.

4. Sosyal medya bağımlılığı ve yaratacağı olası risklere yönelik önleyici çalışmalar yapılabilir. Bununla ilgili öğretmenlere yönelik okulların psikolojik danışma merkezleri tarafından seminer çalışmaları yapılabilir.

5. Araştırmada yalnızca okul öncesi öğretmenlerinden veri toplanmıştır. Bu nedenle araştırma sonuçlarının farklı branş türlerinde veriler toplanarak tekrar edilmesi önerilmektedir.

6. İnternet bağımlılığı ile internette harcanan zaman arasındaki istatistiksel olarak ortaya çıkan farklılık incelendiğinde, bu sonuç üzerinde katılımcılara zaman yönetimi ile ilgili eğitimler planlanması ve verilmesi önerilmektedir.

7. Öğretmenlerin internette fazla zaman geçirmeleri altında yatan nedenler ele alınarak yeni araştırmalar yapılabilir ve bu duruma kalıcı çözümler için eylem planı oluşturulabilir.

8. COVID-19 salgını sürecinde gerek derslerin online olması gerekse sokağa çıkma yasağı gibi nedenlerle öğretmenlerin internette daha fazla zaman geçirdiği ve bu nedenle internet bağımlılığı puanlarının yükseldiği düşünülmektedir. Ancak farklı bir bakış açısı ile ele almak gerekirse salgın sürecinin, öğretmenlerin internet ve bilgisayar kullanma becerilerini artırmış olabileceği de düşünülmektedir. Bunun ortaya çıkarılması için deneysel çalışmalar yapılması önerilmektedir.

5. KAYNAKÇA

Arslan, A. (2015). 'Eğitim Ve Öğretimde Sosyal Medyanın Kullanımı.' Konya: Çizgi.

BÜYÜKÖZTÜRK, Ş., ÇOKLUK-BÖKEOğLU, Ö. ve KÖKLÜ, N. (2011). 'Sosyal Bilimler İçin İstatistik (7.Baskı).' Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Chyung, Y., Winiecki, D., And J. A. Fenner. (1999). Evaluation Of Effective Interventions To Solve The Dropout Problem In Adult Distance Education. Proceedings Of Edmedia 1999, 51-55. Seattle, Wa.

Kerr, C., Francis, B., Cross, K., Guide, G. C., & Games, I. (2020). Net Call: Internet Gaming Disorder And İnternet Addiction Disorder Are Not The Same. Health. Comparisons Withcoping And Emotion Regulation Strategies. Behaviour Research Andtherapy, 44(9), 1301-1320. Doi: 10.1016/J.Brat.2005.10.003.

Özkan, G. (2017). Küresel Eğilimler Doğrultusunda İçin Geleceği: Y Kuşağının Beklentileri Ve Kamu İstihdam Kurumlarının Rolü, Uzmanlık Tezi, alışma Ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Türkiye İç Kurumu Genel Müdürlüğü, Ankara.

şahin, C., Korkmaz, Ö .(2011). İnternet Bağımlılığı Ölçeğinin Türkçe'ye Uyarlanması. Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi. 32: 101-115.

şahin, C. (2018). Social Media Addiction Scale - Student Form: The Reliability And Validity Study. The Turkish Online Journal Of Educational Technology,17(1), 169-182.

YAZICIOğLU, Y. ve ERDOğAN, S. (2004). 'Spss Uygulamalı Bilimsel Araştırma Yöntemleri.' Ankara: Detay Yayıncılık.

Young, K. S. (1998). Internet Addiction: The Emergence Of A New Clinical Disorder. Cyper Psychology & Behaviour, 1(3), 237-244.